

Ybl-díjban részesült Callmeyer László, aki igazi értékmentő építészként feltérképezi a helyi jellegzetességeket, és beépíti az új házakba, a középületek tereit pedig a közösségteremtés szándékával alakítja. Munkáiban szakmai és emberi elkötelezettsége látszik.

– „Gondoskodó” építésznek nevezték az Ybl-díj kapcsán. Miből áll a munkamódszere, mit jelent a gondoskodás?

– Talán több türelemmel és nyomon követéssel dolgozom. Megpróbálok lelket adni az épületnek, végül is ez az építész feladata. Mindig megnézem a környezetet, az utcasor jellegzetességeit, összeszedetem azokat az értékeket, amelyekbe érdemes bekapaszkodni, és erősíteni rajtuk, visszarakosgatni a házakba. Ezek az esetek nagy részében pusztulófélben vannak, sokat nehéz felismerni, mert át vannak építve, vagy el vannak hanyagolva. De rajtuk, mint egy nyomvonalon, el lehet indulni. Tulajdonképpen erről szólt a kormány kezdeményezése, a Települési Arculati Kézikönyv összeállítása is, amelynek során minden településnek fel kellett mérnie helyi építészeti hagyományait, értékeit. Ez persze nem a múlt szolgai visszaépítését jelenti.

– Mi alapján válogatja ki azokat az értékeket, amelyekre ráerősít? Ami tetszik, megtartja, ami nem, azt eldobja?

– Ez nagymértékben függ a megbízótól, hogy részleteiben is hagyományosnak tűnő munkát szeretne-e, vagy megelégszik azzal, ha a végeredmény összhatásában, tömegében alkalmazkodik a kialakult rendhez. Azok, akik például ófaluban vásárolnak telket vagy házat, általában már eleve a hagyományokban gondolkodnak. A mediterránnak nevezett stílus a települések szélén szokott terjedni.

– Általában a Zsámbéki-medencében dolgozik, itt milyen helyi sajátosságok alakultak ki?

– A népi építészet olyan, mint a népmese, évszázadok tapasztalatai alapján kristályosodtak ki az arányai, az elrendezése. Így alakult ki Magyarország legtöbb tájegységén egy roppant racionális építési mód, a hármasszögű parasztház. Zsámbék környéke alapvetően sváb terület, ők is átvették ezt, de a díszítésekben, tornácoszlopokban helyi sajátosság van. Például hatalmas kőoszlopok a kerítések, miután nem messze innen két kőbánya is található. Szép fehérre meszelve ezek nagyon markáns megjelenést adtak a portának. A falak az ablak

A gondoskodó építész

Írta: Kovács Kata

2018. április 24. kedd, 09:08

---

magasságáig kőből, onnan pedig vályogtéglából épültek, a tornácoszlopok rózsamintás, fehér festésű kőoszlopok, vagy fehérre vakolt téglapillérek. Az ajtókat, kapukat, zsalukat pedig általában türkizkék-türkizzöld színnel vonták be. Mivel a régi emberek szerettek egymáshoz igazodni, senkinek nem jutott eszébe például pirosra festeni valamit. Így alakult ki egy arculat. Nagyon szeretem a színezett fafelületeket, sajnálom, hogy manapság mindenki automatikusan barnára szokta festeni a farészeket a házán, kerítésén.

- Meg tud felelni a mai, modern igényeknek egy ilyen régi parasztház?
- Igen. A fiatalok általában nem fognak az öreg házak restaurálásába, nem akarnak annak minden nyűgével küzdeni életük végéig, ők az eredeti újraépítését kérik, üzembiztos, modern építőanyagokból, de a régi hangulatában, megjelenésében. A felújítást inkább az idősebb építetők vállalják, nekik fontosak fizikailag is a régi falak. Ilyenkor a helyiségek funkciói átalakulnak ugyan, de a rendszer marad, mert egyébként nagyon mértéktartó. Ma úgy mondanánk, fenntartható. Nyolcvan-száz négyzetméter a lakótér alapja, és ennyi elég is. Valaha a sorrend a tisztaszobából, konyhából és a pitvarból, vagyis egy előtérből, illetve a másik szobából állt, utána folytatólagosan tettek hozzá még egy szobát esetleg külön konyhával, miután sokszor egyben maradtak a családok. Aztán külön volt egy kocsiszín a szekérnek, majd utána az ólak, istállók és a legvégén a budi. Ma ezek a melléképületek adják a garázst, a barkácműhelyt vagy az irodát, dolgozószobát. A többgyerekes családoknál jelentkezik az az igény, hogy a padlástér is be legyen építve, de ebbe a hagyományos tömegbe az is bőven belefér. Általában az eredeti helyen marad a belépő, a konyha-pitvarnál, és ide kerül a fürdőszoba és a padlásra vezető lépcső is.

- Miért szereti a tornácot? Szinte mindegyik épületéhez tervez, nem csak a családi házakhoz.
- Rangot ad, azonkívül észrevétlenül nagyobb padlásteret is eredményez. Nagyon jól árnyékolja a falat, amikor magasan süt a nap. Az udvarra ültetett eperfával vagy diófával együtt ez jelentette a hővédelmet valaha. Ezt ma árnyékolástechnikának hívják. Ha megtartjuk az eredeti, nem túl széles méreteket, akkor télen az alacsony nap eléri a falakat és az ablakokat.

A gondoskodó építész

Írta: Kovács Kata
2018. április 24. kedd, 09:08
